

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Cyfarfod:	Cyngor Sir
Dyddiad:	12 Mai 2016
Teitl yr adroddiad:	Cynllun Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau ar gyfer 2016/17
Adroddiad gan:	Pennaeth Gwasanaethau Democraidd a Phennaeth Swyddogaeth - Adnoddau
Pwrpas yr Adroddiad:	Penderfynu nifer a lefelau taliadau uwch gyflog ar gyfer 2016/17

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) yn annibynnol ar lywodraeth ganolog a lleol ac fe'i sefydlwyd yn y lle cyntaf i benderfynu ystod a lefelau lwfansau sy'n daladwy i gynghorwyr cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac i aelodau cyfetholedig â hawliau pleidleisio. Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Panel lunio Adroddiad Blynyddol sy'n nodi'r math a'r lefelau o daliadau y mae awdurdodau'n gallu neu'n gorfod eu gwneud i'w haelodau ac i aelodau cyfetholedig.
- 1.2 Mae'r taliadau i aelodau, gan gynnwys taliadau i aelodau cyfetholedig, ar gyfer 2016/17 wedi eu pennu gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (Y Panel) yn ei adroddiad blynyddol dyddiedig Chwefror 2016. Gosodir allan y prif newidiadau yn yr adroddiad hwn. Mae angen adrodd i'r Cyngor ar y wybodaeth hon er mwyn cadarnhau nifer yr Aelodau sydd â hawl i dderbyn uwch gyflog, ynghyd â'r symiau sy'n daladwy i Aelodau'r Pwyllgor Gwaith, Cadeiryddion Pwyllgorau, Arweinyddion ac Is-Arweinyddion Dinesig. Mae yna gyllideb mewn lle am 2016/17 ar gyfer cydnabyddiaeth ariannol i aelodau.

2.0 Taliadau i aelodau etholedig prif gynghorau

Cyflog sylfaenol

- 2.1 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw gynnydd yn lefel y cyflog sylfaenol i aelodau'r prif gynghorau. Bydd y cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig y prif gynghorau felly'n aros yn **£13,300** yn 2016/17.

Uwch gyflogau

- 2.2 Mae gan y Cyngor ddisgresiwn ynghylch nifer yr uwch gyflogau y mae'n eu talu, hyd at yr uchafswm a bennwyd gan y Panel. Mae'r nifer uchaf o uwch gyflogau y gellir eu talu yn Ynys Môn yn parhau i fod yn 15 ar gyfer 2016/17 ac mae'r ffigwr hwn yn dal i gynnwys cyflogau dinesig. Ar gyfer y ddwy flynedd flaenorol, penderfynodd y Cyngor ddyrannu uwch gyflogau i 14 o Aelodau a oedd yn dal swyddi a hynny er mwyn lleihau costau democraidd.

- 2.3 Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd lefelau uwch gyflog 2016/17 ar gyfer Cyngor Sir Ynys Môn fel y nodir isod:

Uwch Gyflogau (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol):		
Band 1	Arweinydd Dirprwy Arweinydd	£43,000 £30,000
Band 2	Aelodau o'r Pwyllgor Gwaith – Lefel 1 Aelodau o'r Pwyllgor Gwaith – Lefel 2	£26,000 £23,400
Band 3	Cadeiryddion Pwyllgor (os y'u telir) Lefel 1 Lefel 2	£22,000 £20,000
Band 4	Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf*	£22,000
Band 5	Arweinydd grŵp gwrthbleidiol arall*	£17,000
<p>* Rhaid i gyngor sicrhau bod uwch gyflog ar gael i arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf. Mae'r amod bod rhaid i arweinydd grŵp gwrthbleidiol neu unrhyw arweinydd grŵp arall gynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y cyngor cyn cymhwyso am uwch gyflog yn aros yr un fath.</p>		

Band 2 – Aelodau o'r Pwyllgor Gwaith

- 2.4 Mae'r Panel wedi cyflwyno dwy lefel o daliadau ar gyfer aelodau o'r Pwyllgor Gwaith. Ym Môn, £26,000 yw Lefel 1 a £23,400 yw Lefel 2. Ar hyn o bryd, mae aelodau o'r Pwyllgor Gwaith ym Môn yn cael eu talu £26,000. Mae Adroddiad Blynyddol y Panel yn nodi:

“Er bod nifer o gynghorau yn gweithredu gyda chabinet o 10, yr uchafswm statudol, mae rhai eraill yn penderfynu cael cabinetau llai ac felly mae terfynau portffolios unigol yn llawer mwy. Rydym wedi dod i'r casgliad dylai hyn cael ei adlewyrchu yn y fframwaith cydnabyddiaeth ariannol. Nid rôl y Panel yw ef i benderfynu ar strwythur cabinetau awdurdodau lleol, felly mae'r penderfyniadau newydd yn rhoi hyblygrwydd i bob cyngor benderfynu ar ystod addas o bortffolios i gwrdd ag anghenion lleol, yn cydnabod bod amrywiaeth anochel yn lefel dyletswydd a llwyth gwaith”..... “Bydd yn fater i awdurdodau unigol i benderfynu ar weithrediad y penderfyniadau hyn o fewn eu strwythurau cabinet penodol.”

Band 3 – Cadeiryddion Pwyllgorau

- 2.5 Mae'r Panel hefyd wedi cyflwyno dwy lefel o daliadau i Gadeiryddion Pwyllgorau. Y ddwy lefel o daliadau ar gyfer Cadeiryddion Pwyllgorau (os y'u telir) yw £22,000 ar Lefel 1 a £20,000 ar Lefel 2. Ar hyn o bryd, mae Cadeiryddion Pwyllgorau ym Môn sy'n derbyn uwch gyflog yn cael eu talu £22,000. Mae Adroddiad Blynyddol y Panel yn nodi:

“Mae'r Panel yn parhau i fod o'r farn nad yw cyfrifoldeb a swyddogaeth cadeirio pwyllgor yn cael ei effeithio gan boblogaeth yr awdurdod yn gyffredinol. Fodd bynnag, mae cydnabyddiaeth bod cyfrifoldeb penodol a llwyth gwaith rhai cadeiryddion yn fwy na rhai eraill. Mae hyn wedi bod yn bwnc trafod parhaol i ni. Rydym yn ystyried bod rhaid adlewyrchu hyn yn y fframwaith cydnabyddiaeth ariannol.”..... “Mae'n fater i awdurdodau unigol benderfynu ar ba lefel y ddelir i gadeirydd i adlewyrchu'n briodol y cyfrifoldeb sydd ynghlwm â'r swydd.”

- 2.6 Nid yw Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn cefnogi gwahaniaethu rhwng cyflogau Aelodau o'r Cabinet na Chadeiryddion Pwyllgorau ac yn cefnogi talu cyflogau ar Lefel 1 er mwyn adlewyrchu cyfrifoldebau. Mae'r Cyngor hefyd wedi anfon sylwadau i'r Panel yn seiliedig ar hyn yn ystod yr ymgynghoriad ar adroddiad drafft y Panel.
- 2.7 Fe ymgynghorwyd gydag arweinyddion grwpiau ar y lefelau talu a'r farn fwyafrifol oedd y dylai taliadau Lefel 1 barhau. Un o'r rhesymau dros y farn hon yw bod cyfanswm y gost ym Môn yn is na'r argymhelliad sylfaenol gan fod y nifer o ddeilyddion portffolio'n llai na'r uchafswm a geir yma.

Penaethiaid dinesig a dirprwy bennaethiaid dinesig

- 2.8 Mae'r Panel yn parhau o'r farn ei bod yn briodol i awdurdodau bennu lefelau talu sy'n adlewyrchu gweithgarwch a chyfrifoldeb yn hytrach na phoblogaeth. Gall cyngor benderfynu peidio â rhoi cyflog dinesig i swyddi pennaeth dinesig a dirprwy bennaeth dinesig.
- 2.9 Mae gan y Cyngor felly ddisgresiwn i dalu cyflog dinesig (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol) yn unol â'r lefelau taliadau canlynol a benderfynwyd gan y Panel:

Cyflogau Dinesig (sy'n cynnwys y Cyflog Sylfaenol):	
Pennaeth Dinesig (Cadeirydd y Cyngor)	A - £24,000 B - £21,500 C - £19,000
Dirprwy Bennaeth Dinesig (Dirprwy Gadeirydd y Cyngor)	A - £18,000 B - £16,000 C - £14,000

- 2.10 Ar gyfer y ddwy flynedd diwethaf, derbyniodd y Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd gyflogau o £19,000 a £14,000 yn ôl eu trefn, gan gynnwys y cyflog sylfaenol.

Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd

- 2.11 Bu l'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ystyried y penderfyniadau uchod ar gyfer 2016/17 yn ei gyfarfod ar 23 Mawrth 2016, pryd y penderfynwyd:

“argymell i'r Cyngor llawn ar 12 Mai 2016 y dylai taliadau ar gyfer 2016/17 fod yn seiliedig ar lefelau 2015/16 sef:-

Talu cyflogau Lefel 1 i Aelodau'r Pwyllgor Gwaith;
Talu Lefel 1 i Gadeiryddion Pwyllgorau;
Talu Lefelau C i Arweinyddion Dinesig a Dirprwy Arweinyddion Dinesig.”

Y ffactorau allweddol sy'n sail i benderfyniadau'r Panel

- 2.12 Y cyflog sylfaenol, a delir i bob aelod, yw'r gydnabyddiaeth ariannol am y cyfrifoldeb o gynrychiolaeth gymunedol a chymryd rhan yn y gwaith o graffu, rheoleiddio neu swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol am gyfnod sy'n gyfwerth â thri diwrnod yr wythnos. Mae unrhyw ymrwymiad amser y tu hwnt i dri diwrnod yn gyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 2.13 Mae'n rhaid talu'r cyflog a'r costau sydd wedi'u pennu yn llawn i bob aelod, ac eithrio bod unigolyn wedi dewis yn annibynnol a gwirfoddol yn ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod i ildio'r holl daliad neu unrhyw elfen ohono.
- Rhaid gweithredu'r canlynol:
- 2.14 Ni all aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un swydd uwch o fewn ei awdurdod ef neu hi.
- 2.15 Ni ellir talu uwch gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- 2.16 Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch gyflog a chyflog dinesig a delir.
- 2.17 Os yw cyngor yn dewis cael mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n derbyn cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithredol eraill gyda nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch gyflog aelodau gweithredol eraill er mwyn cyfrifo'r uwch gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.
- 2.18 Ni all aelodau sy'n derbyn uwch gyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi ar eu cyfer.

3.0 Cynorthwyo gwaith aelodau etholedig awdurdod lleol

- 3.1 Mae gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd rôl benodol i sicrhau bod aelodau etholedig yn derbyn cefnogaeth i gyflawni eu dyletswyddau. Bydd y materion hyn yn ffurfio rhan o raglen waith y Pwyllgor ar gyfer 2016/17.

4.0 Taliadau i aelodau cyfetholedig prif gynghorau

- 4.1 Rhoddir isod y penderfyniadau ar gyfer 2016/17:

Rhaid i Awdurdodau Lleol dalu'r ffioedd isod i Aelodau Cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio):	
Cadeiryddion Pwyllgorau Safonau a Phwyllgorau Archwilio	£256 (4 awr a throsodd) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o Bwyllgorau Safonau sydd hefyd yn Cadeirio Pwyllgorau Safonau ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned	£226 ffi ddyddiol (4 awr a throsodd) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o Bwyllgorau Safonau, Pwyllgor Sgriwtini Addysg; Pwyllgor Sgriwtini Trosedd ac Anhrefn a'r Pwyllgor Archwilio.	£198 (4 awr a throsodd) £99 (hyd at 4 awr)

- 4.2 Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.
- 4.3 Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).
- 4.4 Gall y swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn a thelir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.
- 4.5 Mae cyfarfodydd sy'n gymwys am daliad ffi yn cynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y mae gofyn i aelodau cyfetholedig eu mynychu.

5.0 Taliadau a lwfansau eraill

Mae gweddill yr adroddiad hwn yn manylu ar daliadau a lwfansau eraill sydd yn daladwy fel y pennwyd gan y Panel.

Ad-dalu costau teithio

- 5.1 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid yn 2016/17 i'r cyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond ad-dalu costau teithio i'w aelodau am gyflawni busnes swyddogol y gall pob awdurdod ei wneud, ar gyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi sef:
- 45p y filltir – hyd at 10,000 milltir y flwyddyn mewn car
 - 25p y filltir – dros 10,000 milltir y flwyddyn mewn car
 - 5p y teithiwr y filltir – tâl ychwanegol am deithiwr arall
 - 24p y filltir – beiciau modur
 - 20p y filltir – beiciau
- 5.2 Dylai awdurdodau dalu'r cyfraddau milltiroedd a ragnodir i aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rywun arall cyn belled ag y bo'r awdurdod yn fodlon fod cost wedi'i gwario gan yr aelod. Mae costau teithio a delir i gynghorwyr gan eu hawdurdod lleol wedi'u heithrio rhag treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol gweithwyr.

Ad-dalu costau cynhaliaeth

- 5.3 Mae ad-daliadau costau cynhaliaeth ar gyfer aelodau ac aelodau etholedig yn seiliedig ar y cyfraddau uchaf a nodir isod a bennwyd gan y Panel a hynny ar sail hawliadau gyda derbynebaw, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu:
- £28 y diwrnod – Lwfans dydd am brydau, gan gynnwys brechwast, lle nad oedd
 - wedi'i gynnwys yn y taliad dros nos
 - £150 y noson - Llundain
 - £95 y noson – rhywle arall
 - £25 y noson – aros dros nos gyda ffrindiau a/neu deulu

Ad-dalu costau gofal

- 5.4 Mae'r Panel wedi penderfynu bod rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol i ofalu am blant ac oedolion dibynnol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond pan fydd y gofalwr yn dangos derbynebaw y gwneir ad-daliadau.
- 5.5 Mae'r Panel hefyd wedi penderfynu eleni bod rhaid i bob awdurdod ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol anghenion gofal personol (a ddarperir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) hyd at uchafswm o £403 y mis. Dim ond wrth weld derbynebaw'r darparwr gofal y gwneir ad-daliadau.
- 5.6 Bwriad ad-dalu costau lwfans gofal yw galluogi unrhyw unigolyn y byddai ei allu i gymryd rhan fel aelod o awdurdod yn cael ei gyfyngu gan ei gyfrifoldebau fel gofalwr. Mae'r Panel yn cydnabod bod rhywfaint o sensitifrwydd yn ymwneud â chyhoeddi'r costau dilys hyn. Fodd bynnag, mae'r Panel yn cymhell awdurdodau i annog mwy o bobl i fanteisio ar y cymorth hwn er mwyn hwyluso mwy o amrywiaeth ymysg aelodau awdurdodau.
- 5.7 Byddai darpariaeth o'r fath yn berthnasol iawn i'r unigolion hynny mewn sectorau o'r boblogaeth sy'n cael eu tangynrychioli mewn llywodraeth leol ar hyn o bryd, ond a allai ymgysylltu pan fydd ymwybyddiaeth ehangach o'r cymorth sydd ar gael ar gyfer costau gofal.

Yr Hawl i Absenoldeb Teuluol

- 5.8 Cymeradwyodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru'r rheoliadau oedd yn ymdrin ag Absenoldeb Teuluol ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yng Nghymru ym mis Tachwedd 2013. Mae'r Panel wedi ystyried goblygiadau'r rheoliadau hyn ar gydnabyddiaeth ariannol y cyfryw aelodau sy'n cymryd absenoldeb o'u swydd fel aelod o dan delerau rheoliadau Llywodraeth Cymru ac mae penderfyniadau'r Panel wedi'u nodi isod:
- Mae gan aelod hawl i gadw cyflog sylfaenol pan fydd yn cymryd Absenoldeb Teuluol o dan y rheoliadau, beth bynnag yw'r cofnod presenoldeb yn syth cyn cychwyn yr Absenoldeb Teuluol.
 - Pan fydd uwch ddeilydd cyflog yn gymwys i gael Absenoldeb Teuluol, bydd yn gallu parhau i dderbyn y cyflog drwy gydol yr absenoldeb.
 - Mater i'r awdurdod yw penderfynu penodi dirprwy ai peidio. Bydd yr aelod sy'n dirprwyo ar ran uwch ddeiliad cyflog sy'n cymryd Absenoldeb Teuluol yn gymwys i gael cyflog uwch os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
 - Os yw talu i'r dirprwy yn golygu bod yr awdurdod yn talu mwy na'r uchafswm o uwch gyflogau sy'n ymwneud ag o, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, caniateir ychwanegiad i'r uchafswm tra bydd y dirprwy yn y swydd. Fodd bynnag, ni all y Cyngor hwn wneud hyn pe byddai'n golygu bod nifer yr uwch gyflogau yn fwy na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Byddai angen cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru yn yr achos hynny.

- Pan fydd awdurdod yn cytuno ar ddirprwy ar gyfer Absenoldeb Teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o'r manylion o fewn 14 diwrnod o ddyddiad y penderfyniad. Mae hyn yn cynnwys manylion y swydd benodol ac am ba hyd y penodwyd y dirprwy.
- Rhaid diwygio'r atodlen cydnabyddiaeth ariannol er mwyn adlewyrchu goblygiadau'r Absenoldeb Teuluol.

Darpariaeth pensiwn

- 5.9 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn rhoi pŵer i'r Panel wneud penderfyniadau am hawliau pensiwn ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau.
- 5.10 Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yr hawl i ymuno â Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.

6.0 Argymhellion

Gofynnir i'r Cyngor:

- 6.1 gadarnhau y dylid talu Uwch Gyflogau ar gyfer y swyddi canlynol yn ystod 2016/17:
- Cadeirydd y Cyngor
 - Is-Gadeirydd y Cyngor
 - Arweinydd
 - Dirprwy Arweinydd
 - Aelodau eraill y Pwyllgor Gwaith (5)
 - Cadeiryddion y ddau Bwyllgor Sgriwtini
 - Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion
 - Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio
 - Arweinydd y Grŵp Gwrthbleidiol Mwyaf
- 6.2 ystyried argymhellion y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar 23 Mawrth 2016 mewn perthynas â thalu uwch gyflogau (yr amlinellir ym mharagraff 2.11) a chadarnhau lefelau taliadau uwch gyflogau yn ystod 2016/17 ar gyfer:
- Aelodau o'r Pwyllgor Gwaith
 - Cadeiryddion Pwyllgorau
 - Pennaeth Dinesig a Dirprwy Bennaeth Dinesig
- 6.3 nodi manylion eraill ynghylch taliadau a lwfansau ar gyfer 2016/17 a bennwyd gan y Panel.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
30/04/16

DRAFT